

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/62/2024
Identifikačné číslo spisu:	4110209156
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4110209156.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. X., narodeného XX. Y. XXXX, L., R. U. XXX/XX, 2/ J. W., narodenej XX. H. XXXX, I., O. XXX/X, 3/ Y.Q. X., narodeného XX. H. XXXX, B., T. XX/XX, 4/ J.. L.. Y. X., L., narodeného XX. U. XXXX, B., B. T. XXX/XX, 5/ L. X., narodeného XX. Y. XXXX, B., B. XXX/X, všetci zastúpení advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Nitra, Farská 12, proti žalovanému N.. Y. K., narodenému XX. T. XXXX, X., Ď. X, zastúpený advokátkou JUDr. Lýdiou Farbakyovou, Prešov, Florianova 12, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15C/98/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. novembra 2023 sp. zn. 12Co/39/2020, a o dovolaní proti opravnému uzneseniu z 27. februára 2024 č. k. 12Co/39/2020-1016, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 28. novembra 2023 č. k. 15C/98/2010- 881 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

II. Opravné uznesenie Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 č. k. 12Co/39/2020-1016 na základe dovolania žalovaného z r u š u j e.

III. Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v súvislosti s opravným uznesením odvolacieho súdu.

IV. Dovolanie žalobcov proti Opravnému uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 č. k. 12Co/39/2020-1016 o d m i e t a.

V. Uznesenie Okresného súdu Nitra z 10. apríla 2024 č. k. 15C/98/2010-1027 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) prvým rozsudkom z 30.07.2013 č. k. 15C/98/2010-538 žalobu pôvodných žalobcov (I. X. a Q. X.) zamietol. Podanou žalobou sa žalobcovia domáhali určenia, že sú vlastníkami nehnuteľností k. ú. I. vyznačených na Geometrickom pláne č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vyhotoveného N.. P. L.: parcela č. XXXX/XX,

č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/X každý v pomere 1/2-ici k celku, titulom tej skutočnosti, že im tieto nehnuteľnosti vlastnícky patria titulom listiny - Výmer o vlastníctve pôdy č. 2944/48-12-13, Poverenie pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave z XX.XX.XXXX. Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia odvolanie.

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 02.12.2015 č. k. 5Co/492/2014-623 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Po vrátení veci odvolacím súdom súd prvej inštancie z listiny Osvedčenie o dedičstve z 11.02.2016 sp. zn. 16D/78/2015 zistil, že pôvodný žalobca 1/ Ľ. X. nar. XX.XX.XXXX zomrel dňa XX.XX.XXXX. Okresný súd konal bez postupu podľa § 63 ods. 1 CSP a uznesením nerozhodol o tom, že v konaní bude pokračovať s dedičmi (právnymi nástupcami) žalobcu 1/, ktorí musia byť v uznesení špecifikovaní. Okresný súd len konštatoval, že dedičia sú: I. X. (syn), J. W. (dcéra), Y. X. (syn), L. Y. X., J.. L. (vnuk), L. X. (vnuk) a manželka Q. X.Á..

4. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom z 9. júna 2017 č. k. 15C/98/2010-733 s poukazom na § 7 ods. 1, 2 veta prvá Občianskeho zákonníka a § 61 zákona číslo 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) dospel k záveru, že pôvodný žalobca 1/ zomrelý Ľ. X. nemá spôsobilosť ako fyzická osoba mať práva a povinnosti. Jeho smrťou dňom 15.10.2015 táto spôsobilosť zanikla, teda nemôže byť nositeľom žiadnych práv a povinností. S poukazom na túto skutočnosť žalobu zamietol. Bol názoru, že okamihom smrti spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti zanikne. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanej strane náhradu trov konania, lebo vo veci mala plný úspech. Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie právni nástupcovia zomrelého Ľ. X. - a to I. X., J. W., Y. X., L. Y. X., L. X., Q. X.. Okresný súd Nitra uznesením z 21. novembra 2019 č. k. 15C/98/2010-766 rozhodol, že v konaní o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pokračuje s právnymi nástupcami pôvodného žalobcu 1/ a to s dedičmi 1/ I. X., narodeného XX. Y. XXXX, 2/ J. W., narodenej XX. H. XXXX, 3/ Y. X., narodeného XX. H. XXXX, 4/ J.. L. Y. X., L., narodeného XX. U. XXXX, 5/ L.G. X., narodeného XX. Y. XXXX.

5. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 16. mája 2023 č. k. 12Co/39/2020-836 na návrh žalobcov na pokračovanie v konaní s právnymi nástupcami žalobcov a návrhu na pripustenie zmeny petitu rozhodol, že v konaní bude pokračovať s dedičmi po pôvodnej žalobkyne 2/ Q. X.C., ktorá zomrela XX.XX.XXXX ako žalobcami 1/ I. X., 2/ J. W., 3/ Y. X., 4/ DC.. L. Y. X., L. 5/ L. X., a pripustil zmenu petitu takto:

Súd určuje, že do dedičstva po nebohom Ľ. X., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. I. a to:

- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 9125 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 138 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 3182 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 14084 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 8227 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m²

vytvorené Geometrickým plánom č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaným autorizovanou geodetkou N.. P. L. v podiele 1/2 k celku.

Súd určuje, že do dedičstva po nebohej Q. X., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. I. a to:

- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 9125 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 138 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 3182 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 14084 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 8227 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m²

vytvorené Geometrickým plánom č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaným autorizovanou geodetkou N.. P. L. v podiele 1/2 k celku.

Geometrický plán č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaný autorizovanou geodetkou N.. P. L. je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku.

6. Krajský súd rozsudkom z 28. novembra 2023 prvým výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Druhým výrokom určil, že do dedičstva po nebohom Ľ. X., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. I., obec I., okres B., a to:

- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 9125 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 138 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 3182 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 14084 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 8227 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m²

vytvorené Geometrickým plánom č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaným autorizovanou geodetkou N.. P. L. v podiele 1/2 k celku.

Tretím výrokom určil, že do dedičstva po nebohej Q. X., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. I.N., obec I., okres B., a to:

- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 9125 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 138 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 3182 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 14084 m²
- parc. č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 8227 m²
- parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m²

vytvorené Geometrickým plánom č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaným autorizovanou geodetkou N.. P. L. v podiele 1/2 k celku.

Geometrický plán č. XX/XXXX zo dňa 30.11.2009 vypracovaný autorizovanou geodetkou N.. P. L. je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku.

Žalobcom 1/ až 5/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že v preskúmvanej veci žalobca Ľ. X. v priebehu konania pred súdom prvej inštancie zomrel dňa 15.10.2015. Týmto dňom došlo k strate jeho procesnej spôsobilosti. Skonštatoval, že bolo vecou prvoinštančného súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní, alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka. Keďže vo veci samej ide o majetkový spor, strata procesnej spôsobilosti nebránila pokračovaniu v konaní. Súd prvej inštancie bol povinný zistiť, na koho prešli po zomrelom účastníkovi konania práva a povinnosti a rozhodnúť, že v konaní pokračuje s právnymi nástupcami. Poukázal, že súd prvej inštancie rozhodol vecne nesprávne z procesných dôvodov a vecou samou sa z hmotnoprávnej stránky nezaoberal. Odvolací súd mal preto naplnené podmienky na zrušenie rozsudku v zmysle § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Keďže však odvolací súd v danej veci zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie, s poukazom na § 390 CSP bol povinný vo veci rozhodnúť sám. Odvolací súd zistil, že vo veci je potrebné zopakovať dokazovanie, preto podľa § 385 ods. 1 CSP nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom sporové strany zotrvali na svojich vyjadreniach vyslovených a predložených počas celého konania.

6.2. Odvolací súd na odvolacom pojednávaní dňa 07.11.2023 zopakoval dokazovanie oboznámením obsahu spisu, najmä listinných dôkazov, vypočul súčasných žalobcov, ktorí zotrvali na tvrdeniach svojich právnych predchodcov, ktorí od začiatku konania odvodzovali žalovaný nárok od Výmeru o vlastníctve pôdy, ktorým im bola pridelená pôda (aj žalovaná parcela). Žalovaný sa spočiatku (vyjadrenie k žalobe a konanie pred súdom prvej inštancie do prvého rozhodnutia odvolacieho súdu) bránil tým, že pre posúdenie žalovaného nároku je smerodajný konečný pridelový plán, v ktorom nebola pri mene

právnych predchodcov žalobcov uvedená žalovaná parcela (ani ostatné uvedené vo výmere) a v zmysle § 23 ods. 2 nariadenia 104/1945 Zb. tak došlo k odňatiu prídelu. Až po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu zmenil svoju obranu (aj právne posúdenie vecí) tak, že ku konfiškácii majetku Y. K. T.. nedošlo, pretože proti rozhodnutiu konfiškačnej komisie bolo podané odvolanie, o ktorom nebolo nikdy rozhodnuté, preto konfiškačné rozhodnutie nikdy nenadobudlo právoplatnosť. Majetok Y. K. teda neprešiel na štát a štát nemohol tento majetok prideliť výmermi prídelcom. Ďalšia obrana žalovaného spočívala v tvrdení, že pôvodní žalobcovia sa prídelu vzdali.

6.3. Odvolací súd uviedol, že konfiškácia bola vždy verejnoprávnym opatrením, na základe ktorej štát originárnym spôsobom nadobudol vlastníctvo vecí osôb ňou postihnutých, a to bez ohľadu na intabulačný princíp. Konfiškácia majetku teda nastala ex lege a tiež ex tunc, ale nie sub condicione (pod podmienkou). Preto rozhodnutie správneho orgánu o tom, že podmienky konfiškácie boli v každom prípade splnené, nebolo potrebné. Riešenie tejto otázky (hoci aj predbežnej) do súdnej právomoci nepatriło, lebo v tom čase bolo zverené výlučne do kompetencie príslušných administratívnych orgánov.

6.4. Konfiškačné rozhodnutie príslušného správneho úradu o konfiškácii nebolo možné považovať za rozhodnutie, ktorým sa konfiškácia vykonala, ale len za rozhodnutie, ktoré deklarovalo, že podmienky pre konfiškáciu majetku právnych predchodcov žalovaného sú splnené, a že ich majetok bol dňom účinnosti nar. č. 104/1945 Sb. n., t. j. 01. marcom 1945 skonfiškovaný. Ku konfiškácii majetku mohlo dôjsť len za splnenia zákonom stanovených podmienok, medzi ktoré patrilo aj správne rozhodnutie o tom, či konkrétna osoba bola osobou na ktorú sa konfiškácia majetku vzťahovala. V prejednávanej veci predmetné rozhodnutie bolo vydané a teda došlo ku konfiškácii, pričom meritórnu správnosť aktu samého súd nie je oprávnený skúmať. Ku konfiškácii a prechodu vlastníctva na štát podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. dochádzalo priamo dňom jeho účinnosti, t. j. 01.03.1945. Táto skutočnosť nepochybne vyplýva z § 1 tohto nariadenia. K zavŕšeniu samotného konfiškačného procesu bolo však potrebné v súlade s § 1 ods. 7 tohto nariadenia vydať individuálne rozhodnutie o tom, či sa konkrétna osoba považuje za osobu, ktorej majetok podlieha konfiškácii, pričom takéto rozhodnutie nepodliehalo inštančnému preskúmaniu a možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu konfiškačnej komisie bola zavedená až novelou na základe nariadenia SNR č. 87/1947 Zb. s účinnosťou od 30.12.1948. O odvolaní rozhodoval potom Zbor povereníkov. Vo vzťahu k prejednávanej veci zdôraznil, že vzhľadom na rôzne politicko-právne zmeny od roku 1945 súčasný kataster nehnuteľností neodráža reálny stav vlastníctva k pozemkom. V minulom období sa z rôznych dôvodov do pozemkových kníh nedostali niektoré konfiškačné rozhodnutia, pretože nebolo zákonnou povinnosťou zapísať konfiškáciu majetku do pozemnoknižnej vložky (§ 3 ods. 1 č. 2. zákona č. 90/1947 Zb. o pozemnoknižnom usporiadaní konfiškovaného nepriateľského majetku, podľa ktorého navrhovať pozemnoknižné usporiadanie prináležalo pri pôdohospodárskom majetku konfiškovanému podľa nar. č. 104/1945 Sb. n., len Povereníctvu pôdohospodárstva a pozemkovej reformy). Konfiškáciu majetku Y. K. T.. potvrdzuje aj Výkaz plôch, v ktorom pri pkn. vl. XXX je uvedené, že ide o konfiškát Y. K. T.. a rozhodnutie Krajského úradu Nitra zo dňa 12.02.2002 č. X 346/2001-9 týkajúce sa opravy výmery okrem iného aj parcely XXXX/X, v odôvodnení ktorého je uvedené, že nehnuteľnosti vo vl. XXX boli skonfiškované. Odvolací súd zdôraznil, že predmetné konfiškačné rozhodnutie bolo vydané pred takmer 80 rokmi, pričom pôvodní žalobcovia sa považovali za vlastníkov pozemkov špecifikovaných vo Výmere o vlastníctve pôdy na základe konfiškácie podľa nar. č. 104/1945 Zb. Právna istota osôb, ako aj zachovanie nevyhnutnej autority štátu vyžadujú, aby rozhodnutie súdu alebo správneho orgánu, na základe ktorých určitá osoba nadobúda alebo je zbavená vlastníctva k veci, bolo nespochybniteľnou právnou skutočnosťou, majúcou účinky do budúcnosti, a to bez ohľadu na to, či písomné vyhotovenie takéhoto aktu doposiaľ existuje. V opačnom prípade by bolo možné uplatniť vady konania po neprimerane dlhej dobe a narušiť tak niekoľko desaťročí trvajúci právny stav. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd je toho názoru, že sa v roku 1945 došlo ku konfiškácii majetku Y. K. T.. a vlastníctvo k nehnuteľnostiam prešlo na štát. Nezachovanie kompletného spisu správneho orgánu po dobu takmer osem desaťročí, obsahujúceho rozhodnutia konfiškačnej komisie, nie je možné pričítať na ťarchu právnych predchodcov žalobcov ani žalobcov. Totiž len tvrdenie o vadách v konfiškačnom konaní vydaného rozhodnutia samo osebe nie je spôsobilé účinky konfiškácie spochybniť, lebo právnym titulom prechodu vlastníckeho práva tu nebol tento právny akt, ale dekrét samotný. Po roku 1945

Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy vydávalo podľa nar. SNR č. 104/1945 Zb. a nar. SNR č. 104/1946 Zb. výmery o vlastníctve pôdy, okresné národné výbory podľa zák. č. 142/1947 Zb. a zák. č. 46/1948 Zb. vydávali prídelové listiny (s tými istými účinkami). Tieto výmery a prídelové listiny (verejné listiny) boli a aj v súčasnosti sú dokladmi o vlastníctva prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú v zásade vkladuschopnými listinami pre zápis nadobudnutého vlastníctva do katastra nehnuteľností. Aby mohli byť vkladuschopné (so všetkými konzekvenciami z toho plynúcimi), museli (musia) byť tieto listiny právne perfektné. (NS SR 1Cdo 56/03)

6.5. V predmetnej veci odvolací súd posudzoval platnosť a záväznosť Výmeru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave zo dňa 14.05.1948 z hľadiska jeho súladnosti s nariadením č. 104/1945 Zb. a dospel k záveru, že ide o prídelové rozhodnutie, ktoré má charakter verejnej listiny, čoho dôsledkom bolo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v ňom uvedeným, a to aj napriek tomu, že Výmer neobsahuje určenie prídelovej ceny a predpokladá jej neskoršie určenie. Správnosť Výmeru a jeho súlad s vtedy platnými predpismi nie je možné v súčasnosti preskúmať a takýto správny akt treba považovať za právny akt bezchybný, z ktorého musí súd vychádzať. Z toho dôvodu nemožno preskúmať, či rozsah pridelených nehnuteľností korešponduje s tým, že podľa rozhodnutia konfiškačnej komisie zo dňa 17.03.1948 mali byť z konfiškácie majetku Y. K. vyňaté pozemky vo výmere 50 ha. Výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami. Mimo rámec správneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu, môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný (ničotný), pričom nulitným aktom je správny akt vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom (NS SR 3Cdo 45/2008, 4Cdo 123/2003, 5Cdo 110/2000, 2Cdo 337/2006).

6.6. Pokiaľ ide o bod II. Výmeru, v ktorom je uvedené, že výška prídelovej ceny bude určená v prídelovej listine, ktorú vydá Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, treba poukázať na § 1 ods. 1 nar. č. 104/1946 Zb. o vydávaní výmerov o vlastníctvo pôdy pridelené podľa nar. č. 104/1945 Zb. v znení nar. č. 64/1946 Zb., ktoré umožňovalo prideliť prídel ešte pred zaplatením prídelovej ceny s tým, že prídelová listina je v zmysle § 1 ods. 2 tohto nariadenia verejnou listinou zakladajúcou vlastníctvo prídelcov. Zo znenia Výmeru vyplýva, že výška prídelovej ceny bude určená v neskôr vydanéj prídelovej listine. Nezaplatenie prídelovej ceny v lehote stanovenej v § 19 nar. 104/1945 Zb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa (resp. v dohodnutej lehote), nemá za následok neplatnosť Výmeru, keďže uvedené právne predpisy nezaplatenie prídelovej ceny nespájali so stratou už nadobudnutého vlastníckeho práva.

6.7. Odvolací súd mal za nepochybné, že právnym predchodcom žalobcov L. X. a Q. X. bola Výmerom Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave zo dňa 17.03.1948 č. XXX/XXX K.k. podľa § 1 ods. 1 nariadenia č. 104/1945 Zb. v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. pridelená medzi inými aj sporná nehnuteľnosť, každému v jednej polovici. Predmetné rozhodnutie má podľa názoru odvolacieho súdu charakter verejnej listiny, bolo vydané orgánom na to podľa zákona oprávneným a v medziach jeho právomoci, je právoplatné a vykonateľné, preto ho treba považovať za právne perfektné, a to bez ohľadu na prípadnú vecnú nesprávnosť, ktorá nemôže byť v súčasnosti skúmaná všeobecným súdom. U predmetného rozhodnutia platí, že sa prezumuje jeho správnosť. Teda samotnú pravdivosť výmeru a súlad s vtedy platnými a účinnými hmotnoprávnymi predpismi v súčasnosti už nie je možné preskúmať. V danom prípade bolo preukázané, že prídelcovia následne uhradili prídelovú cenu. Predmetný výmer je teda je listinou, na základe ktorej prešlo vlastníctvo spornej parcely na právnych predchodcov žalobcov.

6.8. Tvrdenie žalovaného a aj súdu prvej inštancie, že smerodajný pre posúdenie, aké konkrétne nehnuteľnosti boli právnym predchodcom žalobcov z konfiškátu Y. K. T., pridelené, je konečný prídelový plán z 14.05.1948, je nesprávne a nemá oporu vo vtedajšej právnej úprave. Konečný prídelový plán nie je (nebol) listinou, správnym aktom, ktorého dôsledkom by bolo nadobudnutie vlastníckeho práva prídelcami a nebol ani vkladuschopnou listinou. Odvolací súd tiež uviedol, že listy, oznámenia,

úradné záznamy spísané úradníkom miestneho národného výboru alebo krajského národného výboru nie sú rozhodnutím vydaným v správnom konaní, na základe ktorého by mohlo dôjsť k nadobudnutiu alebo k strate vlastníckych práv k nehnuteľnostiam a ako také sú pre posúdenie vlastníctva právnych predchodcov žalobcov právne bezvýznamné. Ide o zápis zo dňa 03.05.1950, v ktorom sa uvádza, že Čsl. štátne majetky prevzali do držby a užívania pôdu, ktorej sa L. X. zriekol. Ďalej potvrdenie zo dňa 10.03.1951 vydané predsedom Miestneho národného výboru Lužianky, v ktorom je uvedené, že dňa 03.05.1950 L. X. odovzdal pozemky po Y. K. správe štátnych majetkov I.. Taktiež úradný záznam zo dňa 21.03.1951 spísaný krajským národným výborom, v ktorom je uvedené, že sa L. X.Á. oznámil, že pridelený poľnohospodársky majetok prevzali do bezplatného užívania Čsl. štátne majetky. Zápis miestneho národného výboru zo dňa 31.08.1956 o tom, že menovaný dal pôdu do užívania Čsl. štátnym majetkom, zápisnica spísaná na Miestnom národnom výbore I. dňa 26.11.1956 pri príležitosti usporiadania pozemkovej držby medzi JRD a ŠM Nitra, v ktorej je uvedené, že pôvodní prídelcovia X. a I. sa vzdali pôdy o výmere 10 ha v prospech ŠM. Tieto písomnosti neboli spôsobilé dosiahnuť zmeny vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov. Listiny vyhotovené na základe zápisnice MNV I. zo dňa 10.03.1951 sú nulitné, pretože predmetná zápisnica nespôsobila zánik vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov. Z ich obsahu je možné usúdiť, že sa týkajú vlastne odovzdania pozemkov L. X. do užívania JRD, následne ŠM. Predmetné listiny preukazujú len tú skutočnosť, že pridelené nehnuteľnosti L. X.Á. „odovzdal do užívania“ alebo že pozemky „prevzali do užívania“ Čsl. štátne majetky, JRD, ŠM, čo nemožno stotožniť so vzdaním sa vlastníctva, resp. s opustením veci. Dané listiny nevyjadrujú slobodnú a vážnu vôľu prídelcov vzdať sa svojho vlastníctva, resp. opustiť pridelené nehnuteľnosti. Na zápisoch absentujú podpisy Q. X.B. ako druhej prídelkyne, ktorej bol pridelený podiel 1/2 k pozemkom uvedeným vo Výmere (teda aj k spornej parcele). Výkladať predmetné listiny je potrebné aj s ohľadom na historické súvislosti. Išlo o obdobie začiatku kolektivizácie sprevádzané znárodňovaním majetku, zakladaním poľnohospodárskych družstiev, ktoré brali do užívania pôdu vo vlastníctve občanov, a to často krátko aj násilným spôsobom. V kontexte týchto historických súvislostí je spochybnené, že sa prídelcovia dobrovoľne vzdali vlastníctva, že dobrovoľne svoje nehnuteľnosti opustili. Išlo o jednostranný akt zo strany poľnohospodárskeho družstva, ktoré zabralo do užívania pôdu vlastníkov bez ohľadu na ich súhlas a nie o opustenie nehnuteľností vlastníckmi, resp. o vzdanie sa vlastníctva.

6.9. Krajský súd mal za preukázané, že výmer o vlastníctve pôdy z 17.03.1948, na základe ktorého sa právni predchodcovia žalobcov stali vlastníckmi sporných nehnuteľností, neboli nikdy zrušené, resp. príslušný orgán, ktorým bolo v zmysle § 23 ods. 2 nar. vlády č. 104/1945 Zb. Poverenie SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu, prídelcom pridelený majetok neodňal a nepridelil ho inej osobe. Tieto výmery sú verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcov - právnych predchodcov žalovaných k sporným nehnuteľnostiam a sú aj v súčasnosti vkladuschopnou listinou o vlastníctve. V konaní nebolo preukázané, že by právni predchodcovia žalovaných hoci aj konkludentne pridelené pozemky dobrovoľne opustili, resp. že by sa slobodne a dobrovoľne vzdali vlastníckeho práva k týmto pozemkom. V zápise o vyúčtovaní nie je žiadna zmienka o vzdaní sa vlastníckeho práva. Právni predchodcovia žalovaných ani konkludentne svoj majetok neopustili, len ho odovzdali do užívania JRD, pretože sami na ňom nemohli hospodáriť. Samotný akt odovzdania sporných pozemkov poľnohospodárskemu družstvu nemožno kvalifikovať ako vzdanie sa vlastníckeho práva zo strany prídelcov. Jednotné roľnícke družstvá v minulosti hospodárili prevažne na pozemkoch, ktorých vlastníckmi neboli a ku ktorým mali právo družstevného užívania pôdy s tým, že vlastníckom týchto pozemkov zostalo vlastníctvo bez možnosti s týmito pozemkami disponovať a užívať ich. Sporné pozemky neboli vecami, ktoré nepatria inému, a preto sa štát nemohol stať ich vlastníckom podľa § 119 zák. č. 141/1950 Zb.“ Zápis o vyúčtovaní osvedčuje to, že dňom jeho spísania došlo k vyúčtovaniu a že k odovzdaniu veci jedným z uvedených prídelcov, keďže je podpísaný len L. X. a podpis jeho manželky Q.I. X. ako prídelovej spoluvlastníčky absentuje. Skutočnosť, že pozemky, ktoré boli predmetom prídelu, prevzali Čsl. štátne majetky následne JRD do užívania, taktiež nemožno stotožňovať so vzdaním sa vlastníctva zo strany prídelcov, resp. s opustením veci. Odovzdanie pozemkov do užívania JRD sa uskutočnilo za podmienok kolektivizácie uskutočnenej zákonom č. 69/1949 Zb. o jednotných roľníckych družstvách. Táto úprava ani vykonávací predpis k tomuto zákonu (nariadenie č. 75/1949 Zb.) však neupravovali vlastnícke vzťahy k pôde, ktorú má družstvo užívať. Odvolací súd dodal, že v konaní bolo

preukázané, že Výmer o vlastníctve pôdy zo dňa 14.05.1948 je riadne platnou a vkladuschopnou listinou, na základe ktorej právni predchodcovia žalobcov nadobudli vlastnícke právo k pozemkom prideleným týmto výmerom, teda aj k spornej parcele XXXX/X. Svojho vlastníckeho práva sa nevzdali, ani im nebolo odňaté, pozemky užívali a následne ich odovzdali do užívania ŠM a JRD v rámci kolektivizácie. Žalovaný si v roku 1992 uplatnil reštitučný nárok, o ktorom rozhodol Okresný úrad Nitra dňa 22.05.1997 č. 339/92-R-VI a následne Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 12.09.1997 sp. zn. 11S 71/97 tak, že mu nebolo priznané vlastnícke právo, priznané mu bolo právo na náhradu. Podľa vyjadrenia samotného žalovaného v konaní, od SPF dostal aj za sporný pozemok XXXX/X náhradné pozemky v okolí J.. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný nárok žalobcov je dôvodný, preto napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobe v znení jej pripustenej zmeny vyhovel a určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po pôvodných prídelcoch, t. j. do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov. O trovách konania (prvoinštančného i odvolacieho) rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V konaní boli plne úspešní žalobcovia, preto im odvolací súd priznal náhradu trov celého konania voči žalovanému v celom rozsahu.

7. Okresný súd Nitra uznesením z 03.01.2024 č. k. 15C/98/2010-926 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania vo výške 6.584,97 eura do troch dní od doručenia uznesenia.

8. Na základe podanej sťažnosti žalovaného Okresný súd Nitra uznesením z 10. apríla 2024 č. k. 15C/98/2010-1027 zmenil uznesenie okresného súdu o trovách konania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 5.465,84 eura.

9. Krajský súd v Nitre opravným uznesením z 27. februára 2024 č. k. 12Co/39/2020-1016 opravil výrok rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12Co/39/2020-881 z 28.11.2023 tak, že správne označenie druhu a výmery parcely č. XXXX/XX pre k. ú. I. je orná pôda o výmere 22 m². V odôvodnení uviedol, že vo výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu odvolací súd nesprávne uviedol druh a výmeru parcely č. XXXX/XX pre k. ú. I., keď uviedol, že sa jedná o zastavanú plochu a nádvorie o výmere 222 m². Uviedol, že z obsahu spisového materiálu, rozsudku súdu prvej inštancie, a aj z webového portálu katastru nehnuteľností ZGBIS je zrejmé, že parcela č. XXXX/XX pre k. ú. I. je ornou pôdou o výmere 22 m². Poukázal, že podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opravi v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejmé nesprávnosti. O oprave súd vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania. Citované zákonné ustanovenie upravuje postup súdu pre prípad, že sa v jeho rozhodnutí vyskytnú chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejmé nesprávnosti. Spravidla ide o tzv. písárske chyby, preklepy, ku ktorým môže dôjsť najmä v dôsledku mechanickej činnosti osoby vyhotovujúcej dané rozhodnutie. Chyby či iné zrejmé nesprávnosti sa môžu vyskytnúť v čísle konania, vo výrokovej časti, v odôvodnení, dátume vyhlásenia rozsudku, ale aj v záhlaví rozsudku, napríklad v označení strán a ich zástupcov a pod. O oprave týchto chýb vydáva súd opravné uznesenie s náležitosťami upravenými v ustanovení § 236 CSP. Krajský súd ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že v tomto prípade došlo vo výrokovej časti jeho rozhodnutia k nesprávnemu uvedeniu druhu a výmery parcely č. XXXX/XX pre k. ú. I., v súlade s citovaným ustanovením § 224 CSP vydal opravné uznesenie, ktorým odstránil chybu v písaní tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, t. j. namiesto nesprávne uvedeného druhu a výmery parcely č. XXXX/XX uviedol správny druh a výmeru parcely č. XXXX/XX, a to orná pôda o výmere 22 m².

10. Proti rozsudku odvolacieho z 28. 11.2023 č. k. 12Co/39/2020-881 podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

10.1. Vádu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP videl v tom, že odvolací súd pristúpil k aplikácii ust. § 390 CSP a zmenil rozsudok súdu prvej inštancie (napriek tomu, že súd prvej inštancie žalobu žalobcov zamietol po prvý raz za účinnosti Civilného sporového poriadku až rozsudkom z 09.07.2017) namiesto toho, aby ho zrušil a vrátil súdu prvej inštancie, aby mu nebolo zabránené podať

riadny opravný prostriedok a aby bola zachovaná dvojinštančnosť konania. Poukázal na Civilné sporové konanie ktoré je ovládané dispozičnou zásadou a začína výlučne na základe žaloby, ktorá predstavuje základný procesný úkon žalobcu v rámci jeho dispozičného oprávnenia. Ak jeden zo žalobcov v priebehu konania pred okresným súdom zomrel, tak sa právni nástupcovia nemohli domáhať určenia vlastníckeho práva tak ako petit formuloval pôvodný žalobca 1/ a bolo ich povinnosťou petit prispôbiť vzniknutej situácii. Ak tak neurobili do rozhodnutia súdu prvej inštancie, konajúci odvolací súd nemohol rozhodnúť inak ako rozhodol prvoinštančný súd ktorý žalobu zamietol. Je názoru, že zmenu žaloby možno iniciovať najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej alebo do vydania rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, ak sa takéto rozhodnutie nevyhlasuje. Korešponduje tomu aj znenie § 371 CSP, ktoré neumožňuje meniť žalobu v priebehu odvolacieho konania, nakoľko zmena žaloby v priebehu odvolacieho konania by poprela samotný zmysel odvolacieho konania. Tiež namietal absenciu dostatočného, riadneho a zrozumiteľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom je potrebné vysporiadať sa s ďalšími relevantnými otázkami pre toto konanie i s ohľadom na náležité posúdenie merita veci. Žalovaný v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP vyvodzoval prípustnosť dovolania aj proti výroku o trovách konania.

10.2. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu formuluje právnu otázku:

A. „či je tak ako to uviedol odvolací súd v bode 38. odôvodnenia zmeňujúceho rozhodnutia možné konfiškáciu považovať za verejnoprávne opatrenie, na základe ktorého štát originálnym spôsobom nadobudne vlastníctvo vecí osôb ňou postihnutých a to bez ohľadu na intabulačný princíp a keď súd mal za to, že konfiškácia majetku nastala ex lege a tiež ex tunc, ale nie sub condicione (pod podmienkou), teda že rozhodnutie správneho orgánu o tom, že podmienky konfiškácie boli v každom prípade splnené, nebolo potrebné“.

B. „či k zavŕšeniu samotného konfiškačného procesu bolo potrebné vydať individuálne rozhodnutie tom, či sa konkrétna osoba, ktorej majetok podliehal konfiškácii považuje za osobu, na ktorú sa konfiškácia majetku vzťahovala a či takéto správne rozhodnutie podliehalo inštančnému preskúmaniu podľa nar. č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nar. č. 89/1947 Sb. zo dňa 19. decembra 1947 a teda či dôjsť ku konfiškácii majetku bez existencie právoplatného rozhodnutia o konfiškácii“.

C. „či, ak išlo o konfiškáciu majetku podľa § ods. 3a nar. č. 104/1945 Sb.n. SNR v znení nar. 89/1947 Sb. n. SNR zo dňa 19. decembra 1947, podľa ktorého konfiškácii podliehal aj ten pôdohospodársky majetok, ktorý bol scudzený osobami uvedenými v ods. 1 až 3 v čase od 29. septembra 1938 a patrí osobám vo vlastníctve ktorých by inak nespadal pod konfiškáciu, vyjmúc, že by podrobenie takéhoto majetku konfiškácii nezodpovedalo zásadám slušnosti, bolo možné podať proti takému rozhodnutiu odvolanie a či odvolanie malo odkladný účinok“.

10.3. Žalovaný poukazuje, že súd síce uviedol, že konfiškačné rozhodnutie bolo vydané a teda ku konfiškácii došlo, avšak toto konfiškačné rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť a tak štát nemohol nadobudnúť vlastnícke právo ku konfiškovanému majetku bez existencie právoplatného rozhodnutia a bez zápisu jeho vlastníctva vo verejnej knihe, keďže povinnosť intabulácie trvala. K zavŕšeniu samotného konfiškačného procesu bolo potrebné v súlade s ust. § 1 ods. 7 nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. Vydať individuálne rozhodnutie o tom, či sa konkrétna osoba považuje za osobu, ktorej majetok podlieha konfiškácii, pričom takéto rozhodnutie nepodlieha inštančnému preskúmaniu a možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu konfiškačnej komisie bola zavedená až novelou na základe nariadenia SNR č. 87/1947 Sb. S účinnosťou od 30.12.1948. O odvolaní rozhodoval potom Zbor povereníkov. Odvolací súd rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci a pochybil, ak mal za to, že rozhodnutie o konfiškácii zo dňa XX. marca XXXX č. k. XXX/XXX/XX K.K. nepodliehalo inštančnému preskúmaniu. Z ods. 14 čl. I nar. 104/1945 (doplneného nar. 89/1947 Sb. n. SNR zo dňa 19. decembra 1947) vyplýval práve opak a to, že voči takému rozhodnutiu bol opravný prostriedok prípustný, Zbor

povereníkov musel o odvolaní rozhodnúť a odvolanie malo vždy odkladný účinok, čo vyplývalo aj z konfiškačného rozhodnutia zo dňa 17. marca 1948, v ktorom sa na str. 3 uvádza, že podľa § 1 ods. 13 nar. č. 104/1945 v znení nar. 64/46 a nar. 89/47 Sb. n. SNR možno toto rozhodnutie napadnúť odvolaním a odvolanie má vždy odkladný účinok. Ak aj bolo vydané konfiškačné rozhodnutie, ako v súdnej veci, ktoré nenadobudlo právoplatnosť, ku konfiškácii dôjsť nemohlo. Aj keď odvolací súd citoval niektoré časti z Najvyššieho súdu SR č. k. 4MCdo/12/2014 zo dňa 29.09.2015, opomenul poukázať na to, čo je pre daný predmet sporu podstatné. Dovolací súd v predmetnej veci uviedol, že sa nestotožňuje s názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého uvedené rozhodnutie nebolo vydané v konaní pred správnym orgánom a nar. VI. č. 8/1928 Sb. sa na predmetnú vec nevzťahovalo. Dovolací súd považoval zdôrazniť, že aj podľa v čase aktuálnej judikatúry Najvyššieho správneho súdu (roz. Z 31.12.1946 Boh. A 1512/46) sa na konfiškačné konania vzťahovali ust. správneho poriadku (vl. ar. č. 8/1928 Sb.). Keďže nar. č. 104/1945 Sb. n. sa rovnako ako dekrétmi prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. riešila rovnaká otázka t. j. konfiškácia majetku Nemcov a Maďarov niet dôvodu spochybňovať, že aj na konfiškačné konanie podľa nar. č. 104/1945 Sb. n. sa vzťahovali ustanovenia vtedy platného procesného predpisu, teda vl. nar. č. 8/1928 Sb. n. tento záver podporuje aj nar. č. 89/1947 Sb. n. SNR z 19.12.1947, ktorým sa menia a dopĺňujú niektoré ustanovenia nariadenia o konfiškovaní poľnohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa. Opačný názor však zaujal konajúci odvolací súd v bode 40. odôvodnenia.

10.4. Dovolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky od ktorého záverov sa mal odvolací súd odkloniť a to sp. zn. 5Cdo/110/2000 publikovaný v časopise zo Súdnej praxe 4/2001 pod číslom 4, v zmysle ktorého záverov vyplýva: „Podľa platného právneho stavu dekrét č. 108/1945 Zb. síce pôsobil ex lege, zároveň sa však muselo právoplatne rozhodnúť o tom, či určitá osoba - či už právnická alebo fyzická - je „zradcom alebo nepriateľom“ republiky pričom rozhodovať o tom prislúchalo v dekréte ustanovenému správnomu orgánu v správnom konaní. Správne rozhodnutie vydané v takomto konaní podliehalo inštančnému preskúmaniu a nadobúdalo (alebo práve v dôsledku takéhoto preskúmania niekedy nenadobúdalo) právoplatnosť. Možno teda povedať, že dekrét č. 108/1945 Zb. pôsobil ex lege voči všetkým osobám, o ktorých bolo podľa jeho ustanovenia právoplatne rozhodnuté, a to že spadajú do kategórie zradcov a nepriateľov českého a slovenského národa. Tento záver možno oprieť nielen o bývalú predfebruárovú, ale aj pofebruárovú judikatúru totalitného režimu, ktorá už v tom čase dospela k záverom pre vlastníkov konfiškovaných majetkov veľmi priaznivým, predovšetkým z hľadiska vymedzenia, kedy konfiškované nehnuteľnosti prešli na štát.“ V tomto rozhodnutí Najvyšší súd poukázal na viaceré rozhodnutia (uverejnené pod č. 73/1949 Zb. rozh. Čsl., pod č. 254/1950 č. 220/1950 a rozhodnutie uverejnené pod č. 78/1951 Zb.) z ktorých vyplývalo, že správne rozhodnutie bolo tou zásadnou podmienkou condicio sine qua non konfiškácie, bez splnenia ktorej o konfiškovanie nešlo. Zrušenie rozhodnutia, podobne ako jeho právoplatnosť, teda zrejme malo zásadný právny význam. Žalovaný s poukazom na vyššie uvedené je názoru, že je nesporné, že konfiškácia majetku právneho predchodcu žalovaného (a jeho súrodencov), ktorý nadobudli v roku 1942 na základe kúpnej zmluvy od P. X. mohla nastať až po splnení zákonných podmienok, medzi ktoré patrilo právoplatné správne rozhodnutie príslušného orgánu o tom, či dotknutá právnická alebo fyzická osoba bola nepriateľom alebo zradcom českého alebo slovenského národa. Ak rozhodnutie o tom, či taká právnická alebo fyzická osoba je zradcom a nepriateľom českého alebo slovenského národa bolo vydané, ale nenadobudlo právoplatnosť, nedochádzalo ešte ani ku konfiškácii; tento správny akt totiž vytváral subjektívne predpoklady konfiškácie (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/110/2000). Je názoru, že vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vo vlastníctve právneho predchodcu žalovaného Jána Falatha ml. teda nikdy zákonným spôsobom a to ani podľa nar. SNR č. 104/1945 Sb. neprešlo na štát a teda štát ako nevlastník nikdy nemohol Výmerom o vlastníctve pôdy č. XXXX/XX-XX-XX zo dňa XX. mája XXXX prideliť do vlastníctva nehnuteľnosti v kat. území Š. - W. pôvodnej žalobkyni a jej nebohému manželovi. Štát im nemohol ako vlastníak prideliť do vlastníctva niečo, čo mu nepatrilo a čo nevlastnil a to v zmysle zásady nemo plus iuris ad alium transfere potest nikto nemôže previesť na iného viac práv ako má sám Táto zásada znamená, že vlastnícke právo možno nadobudnúť zásadne len od vlastníka. Československý štát nenadobudol vlastnícke právo od vlastníka - od právneho predchodcu žalovaného zákonným spôsobom, nedošlo ani ku konfiškácii majetku Y. K. T.. preto ani žalobcovia nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, keďže ich

nenadobudol od vlastníka. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí tiež uviedol, že „zotrúva na stanovisku, že konfiškácia nastávala ex lege až po splnení zákonných podmienok, medzi ktoré patrilo právoplatné správne rozhodnutie príslušného správneho orgánu o tom, či tá alebo oná právnická či fyzická osoba bola nepriateľom a zradcom českého alebo slovenského národa. Podľa judikatúry Najvyššieho správneho súdu (rozhodnutie z 31. decembra 1946, Boh-A 1512/46) sa aj na konfiškačné konanie vzťahovali ustanovenia správneho poriadku č. 8/1928 Zb. Totožný právny názor zaujal najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 4MCdo/12/2014 zo dňa 29.09.2015 ktorý vyslovil, že ustanovenia správneho poriadku č. 8/1928 Zb. sa vzťahovali aj na konfiškačné konanie podľa nar. č. 104/1945 Sb., čo podporuje aj nar. č. 89/1947 Sb. n. SNR z 19.12.1947 Sb. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/110/2000 zaujal právne stanovisko „k princípu dvojfázovosti nadobudnutia vlastníctva vo všeobecnom občianskom zákonníku - ktorý v tomto smere platil aj pre územie Slovenska cez Dočasné pravidlá z r. 1861 a uviedol, že „vzhľadom na mlčanie konfiškačného dekrétu v tejto veci možno usúdiť, že konfiškačný dekrét v zmysle záverov § 424 ex lege založil právny dôvod nadobudnutia vlastníctva (titulus), vlastníctvo samé sa však v zmysle § 431 nadobúdalo najskôr intabuláciou (modus acquirendi). S tým súvisí § 444 VOZ, ktorý v prvej vete ustanovil rôzne spôsoby zániku vlastníctva, v druhej však špecificky dodáva, že vlastnícke právo nehnuteľnosti zaniká „ len výmazom z verejných kníh, pokiaľ vlastník nebol z pozemkovej knihy vymazaný, bol stále právom považovaný za vlastníka „Žalovaný sa nestotožňuje s právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v odôvodnení, v ktorom uviedol: „že štát originálnym spôsobom nadobudol vlastníctvo vecí osôb ňou postihnutých a to bez ohľadu na intabulačný princíp že nebolo potrebné rozhodnutie správneho orgánu tom, že podmienky konfiškácie boli v každom prípade splnené.

10.5. Dovolateľ poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu a to sp. zn. IV ÚS/1/2018 ktorý uviedol: „ podľa názoru ústavného súdu nemožno v konaní, ktoré nasledovalo po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu (uznesenie sp. zn. 4Cdo/165/2013 z 24.06.2015) obísť krajským súdom uvedené dôvody o tom, že v konaní sa nepreukázal prechod vlastníckeho práva z účastinárskej spoločnosti zapísanej v pozemkovej knihe na právnu predchodkyňu sťažovateľov. Krajský súd pritom nadväzuje a dopĺňa právne závery okresného súdu o tom, že aj keď existovali listiny týkajúce sa zrušenia predmetnej účastinnej spoločnosti nebola vykonaná intabulácia, t. j. vklad vlastníckeho práva, ktorý sa pre nadobudnutie vlastníckeho práva nepochybne vyžadoval. Takýto záver je v súlade s názorom najvyššieho súdu, ktorý bol vyslovený v zrušujúcom rozsudku, a podľa ktorého na prevod vlastníctva nehnuteľných vecí sa vyžadovala intabulácia (vklad), čo znamenalo, že nadobúdacie konanie muselo byť v zmysle ust. § 431 Všeobecného občianskeho zákonníka zapísané vo verejných knihách a až vkladom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nadobudol nový vlastník vlastníctvo“.

10.6. Dovolateľ poukázal ďalej na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/165/2013 z 24.06.2015 v ktorom poukázal na všeobecnú právnu úpravu nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a to zák. č. 941/1811 Všeobecný občiansky zákonník, podľa ktorého podľa § 423 v preskúmanom období sa vlastnícke právo k veciam, ktoré už mali vlastníka nadobúdalo tak, že sa právne previedli od vlastníka na inú osobu (§ 423 VOZ). Právnym dôvodom takéhoto nadobudnutia bola zmluva, dedenie, súdne rozhodnutie alebo nariadenie vyplývajúce zo zákona (§ 424 VOZ). Samotný právny dôvod však nezakladal vlastníctvo k veciam, čo sa stalo len vkladom do verejných kníh. Na prevod vlastníctva nehnuteľných vecí sa vyžadovala intabulácia (vklad), čo znamenalo, že nadobúdacie konanie muselo byť zapísané do verejných kníh (§ 431 Všeobecného občianskeho zákonníka). Až vkladom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nadobudol nový vlastník vlastníctvo a pokiaľ išlo o zánik v zmysle § 444 toto zaniklo výmazom z verejných kníh. Dovolateľ je názoru, že ak teda v čase rozhodovania konfiškačnej komisie bol už Y. K. T.. (právny predchodca žalovaného) zapísaný ako výlučný vlastník nehnuteľností v č. 717 kat. úz. Š. - W.-parcely č. XXXX, XXXX, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX, ktoré boli do tejto pozemnoknižnej vložky zapísané dňa 15.07.1947 keď boli odpísané z pkn. č. XXX a v pkn. č. XXX absentuje akýkoľvek zápis o konfiškácii majetku zapísaného vo vlastníctve právneho predchodcu Y. K. T.. a súčasne absentuje výmaz Y. K. T.. ako vlastníka a zápis Československého štátu ako vlastníka na základe konfiškácie, je možné z toho vyvodiť len to, že v zmysle tom čase platnej zákonnej úpravy právny predchodca žalovaného Y. K. T.. vlastnícke právo k parcele mpč. XXXX/X nikdy nestratil a štát toto vlastnícke právo nikdy nenadobudol, keďže v súlade s § 444 VOZ Y. K. T.. ako vlastník nebol z

verejnej knihy vymazaný a Československý štát ako vlastník nikdy do verejnej knihy zapísaný nebol.

10.7. Dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/15/1997 z 27.05.1998 publikovanom v časopise Zo súdnej praxe č. 5/1998 pod č. 53. Najvyšší súd sa venoval otázke vzťahu a platnosti všeobecného intabulačného princípu na konfiskovaný majetok a vyslovil, že „pokiaľ vlastník nehnuteľnosti nebol z pozemkovej knihy vymazaný bol stále právom považovaný za vlastníka, tento princíp nezrušil (a ani analógiu) ani zákon č. 90/1947 Zb.“.

10.8. Žalovaný na základe uvedených skutočností navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

11. Žalovaný podal dovolanie aj proti opravnému uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 č. k. 2Co/39/2020-1016 (ďalej len „opravné uznesenie“) s poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP aj § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby predmetné opravné uznesenie dovolací súd zrušil.

11.1. Vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP videl v tom, že odvolací súd svojim postupom a vydaním opravného uznesenia ktorým opravil výrok rozsudku vyhláseného dňa 28.11.2023 a to aj napriek tomu že sám súd nepochybil, ale pochybili žalobcovia nesprávnym špecifikovaním petitu žaloby, zasiahol svojim nesprávnym procesným postupom do práv žalovaného a znemožnil mu uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Krajský súd návrhu žalobcov na zmenu petitu žaloby vyhovel a zmenu pripustil. Znamená to, že odvolací súd rozsudkom rozhodol v znení petitu žaloby a na to, aby opravil opravným uznesením výrok rozsudku nebol žiadny dôvod a neboli pre vydanie opravného uznesenia predpoklady tak, ako to má na mysli ust. § 224 CSP. Opravným uznesením vydaným odvolacím súdom sa stala parcela č. XXXX/XX druh pozemku orná pôda o výmere 22 m² samostatne zapísateľnou v katastri nehnuteľností a to aj napriek tomu, že rozsudok odvolacieho súdu s pripojeným geometrickým plánom je rozsudkom nevykonateľným.

11.2. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu formuluje právnu otázku: „či Krajský súd Nitra mohol opravným uznesením opraviť výrok rozsudku tak, že správne označenie druhu a výmery parcely č. XXXX/XX pre k. ú. I. je orná pôda o výmere 22 m², hoci žalobcovia označili v žalobe uvedenú parcelu ako parcelu č. XXXX/XX k. ú. I. zastavaná plocha a nádvoria o výmere 222 m².“

11.3. Žalovaný je názoru, že v súdnom konaní je súd viazaný ex lege návrhom žalobcu t. j. žalobným petitom v zmysle ust. § 216 CSP a preto môže priznať len to, čo žalobca v žalobnom petite žiada, t. j. musí rozhodnúť v súlade s návrhom žalobcu a práve z toho dôvodu odvolací súd pochybil, ak opravným uznesením postupoval v zmysle § 224 CSP. Žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/124/2022 zo dňa 20.07.2022, ktorým dovolací súd odmietol dovolanie a v ktorom zaujal právny názor: „žalobkyňa nespĺnila všetky pozitívne i negatívne podmienky opravy rozhodnutia ustanovené v § 224 CSP, a teda jej nevzniklo subjektívne právo na to, aby súdy rozhodnutie opravili. Zo strany súdu prvej inštancie tak aj podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo pri vydaní rozhodnutia súdu č. k. 2C 52/2009-691 zo 6. decembra 2017 k žiadnej chybe v písaní, počítaní alebo inej zrejmej nesprávnosti, ktorá by odôvodňovala následný postup súdu v zmysle ustanovenia § 224 CSP. Účelom inštitútu opravného uznesenia je napravenie pochybení, ktorých sa dopustil súd. Nie je možné týmto spôsobom opraviť vadu žaloby, o ktorej súd rozhodol. Rovnako nie je v zásade možné opravným uznesením odstraňovať taký nedostatok podania sporovej strany, ktorý spôsobil nesprávnosť rozsudku. V bode 12. uviedol, že Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby súdne rozhodnutie bolo určité, jasné a formálne bezchybné. V prípade, že nespĺňa tieto náležitosti, pripúšťa sa možnosť jeho opravy za stanovených podmienok tak, aby bola zachovaná zásada viazanosti súdu vyhláseným rozsudkom (§ 219 ods. 4 CSP). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že súdne rozhodnutie možno opraviť postupom podľa § 224 CSP len v presne stanovených prípadoch, ak ide o chyby v písaní, počítaní a ďalej ak ide o

také chyby, ktoré sú ako zrejme nesprávnosti podobného pôvodu ako chyby v písaní a počítaní, t. j. ku ktorým došlo len zjavným a okamžitým zlyhaním duševnej či mechanickej činnosti osoby, ktorá rozhodnutie vyhlasovala alebo vyhotovovala, a ktoré sú každému zjavné. Po oboznámení sa s obsahom spisu dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nešlo o žiadny z prípadov, na ktoré pamätá ustanovenie (§ 224 CSP) a v nadväznosti na dovolacie námietky žalobkyne zdôrazňuje, že materiálna vykonateľnosť súdneho rozhodnutia pramení z perfektnosti žaloby (vrátane petitu); odstránenie väd žaloby, ktoré by sa mohli premietnuť do súdneho rozhodnutia možno zhojiť v kontexte úkonov súdu a aktívnej účasti žalobkyne podľa § 129 CSP pri oprave, či doplnení neúplných alebo nezrozumiteľných podaní v priebehu súdneho konania. Naproti tomu tzv. vecné nedostatky a nesprávnosti žaloby nie sú dôvodom na opravu súdnych rozhodnutí. Inštitút opravného uznesenia má odstraňovať zjavné nedostatky, ktorých sa dopustil v rozhodnutí súd, nie strana sporu v podanej žalobe. V pozitívnom vymedzení je postup podľa § 224 CSP použiteľný len na prípady odstraňovania zjavných nedostatkov súdu. Nemožno ním napravnovať chyby, ktoré zapríčinila dovolateľka v základnom konaní. Vo vzťahu k dotknutému súdnemu rozsudku nejde o chyby v písaní alebo v počítaní, pretože každá iná konkretizácia v zmysle navrhovanej opravy vyhláseného rozsudku by predstavovala vecnú zmenu, ktorá vylučuje postup podľa § 224 CSP. Správnosť záverov odvolacieho súdu potvrdzuje aj ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2009, sp. zn. 3MCdo/21/2008, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. júla 2014, sp. zn. II. ÚS 576/2013-30). V bode 13. uviedol, že záverom dovolací súd považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že viazanosť súdu vyhláseným rozsudkom v zmysle § 219 ods. 4 CSP znamená, že súd už nemôže rozhodnúť inak, než ako rozhodol a nemôže teda sám vyhlásený rozsudok zmeniť, zrušiť, alebo inak pozmeňovať opravným uznesením. Vyhláseným rozsudkom je súd viazaný a nemôže ho zmeniť, ani keby sa po jeho vyhlásení zistilo, že rozhodol nesprávne“.

12.4. Žalovaný poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/22/2017 z 25.04.2018 kde v bode 53. odôvodnenia zaujal právny názor „súd ktorý rozhodnutie vydal môže opraviť v ňom aj bez návrhu „chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti, musí ísť o chybu súdu, nie účastníkov konania, ktoré zapríčinili nesprávnosť rozsudku (3MCdo/21/2008)“.

12.5. Žalovaný poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/320/2018 z 30.09.2019, v ktorom dovolací súd v bode 12. uzavrel: „žalobca nesplnil všetky pozitívne i negatívne podmienky opravy rozhodnutia ustanovené v § 224 CSP, a teda mu nevzniklo subjektívne právo na to, aby súdy rozhodnutie opravili. Právny záver odvolacieho súdu, že skutočnosť, že žalobca v konečnom dôsledku označil žalovaného nesprávne, teda vadne, nemožno vyhodnotiť tak, že by sa súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci dopustil takého pochybenia, ktoré predpokladá ustanovenie § 224 CSP. Zo strany súdu prvej inštancie tak aj podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo pri vydaní platobného rozkazu k žiadnej chybe v písaní, počítaní alebo inej zrejmej nesprávnosti, ktorá by odôvodňovala následný postup súdu v zmysle ustanovenia § 224 CSP. Účelom inštitútu opravného uznesenia je napravenie pochybení, ktorých sa dopustil súd. Nie je možné týmto spôsobom opraviť vadu žaloby, o ktorej súd rozhodol. Rovnako nie je v zásade možné opravným uznesením odstraňovať taký nedostatok podania sporovej strany, ktorý spôsobil nesprávnosť rozsudku“.

13. Proti opravnému uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 č. k. 2Co/39/2020-1016 podali aj žalobcovia dovolanie s poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP aj § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby ho dovolací súd zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na nové konanie a rozhodnutie. Žiadali tiež priznať trovy dovolacieho konanie v rozsahu 100 %.

13.1. Vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP videli v tom, že odvolací súd svojim postupom a vydaním opravného uznesenia ktorým opravil výrok rozsudku krajského súdu vyhláseného dňa 28.11.2023 nezohľadnil tú skutočnosť, že v pôvodnom geometrickom pláne N.. P. L. č. XX/XXXX sa prídellová parcela č. XXXX/X skladala aj z parcely č. XXXX/XX o výmere 22 m², pričom uviedol nesprávnu výmeru 222 m². Sú názoru, že pravdepodobne uniklo odvolaciemu súdu, že prídellová parcela sa skladala podľa GP č. XX/XXXX N.. P. L. aj z novovytvorenej parcely č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m²., ktorú vo výroku odvolací súd v napadnutom opravnom uznesení

neuviedol. Okresný úrad v Nitre - odbor katastrálny listom z 29.01.2024 odmietol vykonať zápis na základe rozsudku odvolacieho súdu. Sú názoru, že odvolací súd mal už v čase vydania napadnutého opravného uznesenia z vlastnej iniciatívy vydať opravné uznesenie v zmysle § 224 CSP, ktoré opraví všetky pochybenia pôvodného rozsudku, teda doplniť do opravného uznesenia aj chýbajúcu parcelu č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 222 m², ako bola označená v GP č. XX/XXXX N.. P. L..

13.2. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobcovia majú za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/162/2017 ktorý konštatoval, že ak sú splnené podmienky ustanovené v § 224 CSP, „súdu nepatrí akákoľvek voľná úvaha o tom, či napriek splneniu zákonných podmienok návrhu na opravu rozhodnutia vyhovie alebo nie“. V tomto prípade vzniká strane právo na opravu rozhodnutia a súdu vzniká tomu zodpovedajúca povinnosť opravu rozhodnutia vykonať. Opravné uznesenie odvolacieho súdu považujú za nesprávne a neúplné.

14. K dovolaniu žalovaného proti opravnému uzneseniu sa vyjadrili žalobcovia písomným podaním zo dňa 16.12.2025 s návrhom, aby dovolací súd opravné uznesenie zrušil, ale z iných dôvodov ako uvádza žalovaný, teda pre neúplnosť opravy vykonanej zo strany odvolacieho súdu. Sú názoru, že odvolací súd úplne opomenul skutočnosť, že prídelová parcela sa skladala podľa GP č. XX/XXXX N.. P. L. aj z novovytvorenej parcely č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie, ktorú vo výroku odvolací súd v napadnutom opravnom uznesení vôbec neuviedol. Odvolací súd mal už v čase vydania napadnutého opravného uznesenia z vlastnej iniciatívy vydať také opravné uznesenie, ktoré opraví všetky pochybenia pôvodného rozsudku, teda doplniť do opravného uznesenia aj chýbajúcu parcelu č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie ako bola označená v GP č. XX/XXXX N.. P. L., ktorý mal odvolací súd v čase vydávania rozsudku i napadnutého opravného uznesenia k dispozícii, keďže odvolací súd procesne rozhodoval po úmrtí pôvodných žalobcov.

15. K dovolaniu žalobcov proti opravnému uzneseniu sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 19.11.2025 a uviedol, že v podaní označenom ako zmena petitu žaloby predloženom odvolaciemu súdu dňa 17.02.2022 žalobcovia označili dotknutú parcelu chybne v jej výmere a jednu parcelu neoznačili vôbec, t. j. tento úkon vykonali nesprávne a preto nebol dôvod zo strany odvolacieho súdu na postup podľa ust. § 224 CSP. Poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/310/2018 zo dňa 30.09.2019 ktorý v bode 12. uviedol: „účelom inštitútu opravného uznesenia je napravenie pochybení, ktorých sa dopustí súd. Nie je možné týmto spôsobom opraviť vadu žaloby, o ktorej súd rozhodol. Rovnako nie je v zásade možné opravným uznesením odstraňovať taký nedostatok podania sporovej strany, ktorý spôsobil nesprávnosť rozsudku...“

16. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

18. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §

420 a § 421 CSP.

19. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

21. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

23. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

24. Žalovaný vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal pripustenie zmeny žaloby v priebehu odvolacieho konania a tým porušenie zásady dvojinstančnosti konania, absenciu dostatočného, riadneho a zrozumiteľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom je potrebné vysporiadať sa s ďalšími relevantnými otázkami pre toto konanie i s ohľadom na náležité posúdenie merita veci. A tiež v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP vyvodzoval prípustnosť dovolania aj proti výroku o trovách konania.

25. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

26. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom

na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

27. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

28. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že z obsahu spisu a rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva z niektorých podaných námietkach existencia procesnej vady, ktorú je možné subsumovať pod ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho z časti nespĺňa zákonné požiadavky na riadne, vecne preskúmateľné a zrozumiteľné odôvodnenie.

28.1. To ale neplatí k námietke žalovaného, že v zmysle ust. § 371 CSP nemožno meniť žalobu v priebehu odvolacieho konania lebo musí byť zachovaná dvojinštančnosť konania. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd dostačujúcim spôsobom odôvodnil, keď uviedol, že v priebehu konania pred súdom prvej inštancie zomrel pôvodný žalobca 1/, pričom súd prvej inštancie tým, že nepostupoval procesne v súlade s § 63 ods. 1 CSP, dopustil sa vady konania a porušil procesné práva strán sporu. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami po pôvodnom žalobcovi 1/ až po rozhodnutí vo veci samej (až dňa 21.11.2019), právni nástupcovia mali možnosť podať návrh na zmenu petitu až v odvolacom konaní. V priebehu odvolacieho konania dňa 07.01.2021 zomrela pôvodná žalobkyňa 2/ Q. X.. Právna zástupkyňa žalobcov súdu písomne oznámila, že právnymi nástupcami po pôvodnej žalobkyni 2/ sú: 1/ I. X.B., nar. XX.XX.XXXX, 2/ J.H. W., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, 3/ Y. X., nar. XX.XX.XXXX, 4/ J.. L., Y. X., L., nar. XX.XX.XXXX, 4/ L. X., nar. XX.XX.XXXX. Zároveň žiadala, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby. Odvolací súd skúmal, či v konaní možno pokračovať s dedičmi pôvodnej žalobkyne 2/ a zistil, že dedičské konanie po nebohej Q. X. vedené Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 13D/47/2021 bolo právoplatne ukončené dňa 21.07.2021, pričom jej dedičmi sú vyššie označení právni nástupcovia, s ktorými bude súd ďalej konať. Keďže došlo k úmrtiu oboch pôvodných žalobcov, nastala potreba zmeny žaloby vo vzťahu k nim obom, keďže právni nástupcovia sa nemôžu domáhať určenia vlastníckeho práva na základe pôvodnej žaloby, ale určenia, že žalované nehnuteľnosti v stanovenom podiele patria do dedičstva po nebohom žalobcovi 1/ a po nebohej žalobkyni 2/ z dôvodu, že sa domáhali ku dňu ich smrti spoluvlastníctva týchto nehnuteľností. Nejde o klasickú zmenu žaloby, pretože predmet konania je naďalej totožný ako ten, o ktorom rozhodol súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku. Odvolací súd tiež uviedol, že mu je známy výklad § 371 Veľkého komentára Civilného sporového poriadku (Števček a kol.) že nová úprava sporového procesu zmenu žaloby v odvolacom konaní nepripúšťa z dôvodu, že vec sa nachádza v opravnom konaní, cieľom a úlohou ktorého je prieskum rozhodnutia a konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Ide teda o preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia v konaní o predmete konania tak, ako bol vymedzený v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Ak by bolo možné pripustiť zmenu žaloby v tomto štádiu, znamenalo by to, že prieskum, ktorý má uskutočniť opravný súd, sa stáva irelevantným, nakoľko irelevantným sa stal doterajší procesný postup, ako aj napadnuté rozhodnutie. Umožnenie zmeny žaloby v odvolacom konaní by malo za následok zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na opätovné prejednanie súdu prvej inštancie. Takýto postup by odporoval základnému účelu civilného sporového konania, ktorým je poskytnutie rýchlej, efektívnej a spravodlivej ochrany ohrozeným a porušeným právam za súčasnej vysokej miery zodpovednosti strán sporu za výsledok konania. Dovolací súd je názoru, že žalobcami požadovaná zmena petitu je však iba prirodzeným dôsledkom úmrtia pôvodných žalobcov, t. j. zmeny v osobe žalobcov, keďže namiesto pôvodných žalobcov nastúpili do konania ich právni nástupcovia. Predmet konania vo svojej podstate zostáva totožný s pôvodnou žalobou, lebo požadovanou zmenou petitu je naďalej predmetom konania určenie vlastníctva pôvodných žalobcov k žalovaným nehnuteľnostiam s tým, že titulom ich vlastníckeho práva patria do dedičstva. Z

toho vyplýva, že predmet konania touto úpravou (zmenou) petitu nie je dotknutý, v žiadnom smere zmenený. Pripustením zmeny žaloby (petitu) v tomto prípade nedôjde k zmareniu preskúmania správnosti postupu a rozhodnutia v odvolacom konaní a nemá ani za následok zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku z tohto dôvodu.

28.2. Dovolací súd dopĺňa a poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2007 ktorý zaujal názor, že v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou praxou nemení nič na závere o prípustnosti určovacieho návrhu, že konkrétna vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, ktorým návrhom sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiťľa (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom, voči inej osobe ako dedičovi (ktorá nie je poručiťľovým dedičom). Žaloba na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, nepredstavuje tzv. inú žalobu, ktorá v ustanovení § 80 Občianskeho súdneho poriadku nie je uvedená, ale ide o žalobu podľa § 80 písm. c) OSP, ktorá sleduje ochranu vlastníckeho práva. V ďalšom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/154/2010 (R 32/2011) najvyšší súd dospel k záveru, že súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťovi. V konaní o takýchto žalobách ide o posúdenie, či poručiťľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiťľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Treba dodať, že ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiťľa, nepotvrdzuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiťľa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiťľa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 482/2013 dospel k názoru, že je ústavne neakceptovateľný záver, podľa ktorého krajský súd objektívnu nespôsobilosť prípadného vyhovujúceho rozsudku (vo veci určenia, že nehnuteľnosť patrila do dedičstva po poručiťovi) vyvolať zmenu v zápise vlastníkov spornej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností striktnie stotožňuje s absenciou zmeny právneho postavenia sťažovateľa po takomto určení a tým vylučuje danosť jeho naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Skutočnosť, že prípadné určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po otcovi sťažovateľa (ani v spojení s následným osvedčením, že tieto nehnuteľnosti ku dňu smrti poručiťľa nadobudol do vlastníctva sťažovateľ), nemôže vyvolať zmenu v zápise vlastníkov v katastri nehnuteľností, nemôže viesť striktnie k záveru, že sa tým žiadnym spôsobom nezmení právne postavenie sťažovateľa. Naopak, práve meritórne posúdenie existencie vlastníctva právneho predchodcu sťažovateľa k sporným nehnuteľnostiam môže zmeniť právne postavenie sťažovateľa, keďže jedine úspech sťažovateľa v konaní o jeho návrhu mu umožní uplatnenie svojich prípadných nárokov voči subjektom, ktoré boli alebo sú stále vedené v katastri nehnuteľností ako vlastníci spornej nehnuteľnosti. Opačný záver by znamenal denegatio iustitiae v prípadoch, ak po smrti poručiťľov dôjde k právnym úkonom, ktorých predmetom je nakladanie s majetkom, ktorý patrila poručiťovi ku dňu jeho smrti. Dovolací súd je názoru, že nie každá zmena odvolacím súdom je porušenie dvojínštančnosti konania.

28.3. Dovolací súd poukazuje, že predmetom dovolacieho prieskumu je napádané rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania. Žalovaný je názoru, že odvolací súd postupoval nesprávnym procesným postupom ak v časti trov konania nezrušil rozsudok súdu prvej inštancie, aby tento rozhodol o nároku na náhradu trov konania a v prípade priznania nároku žalobcom na náhradu trov konania, mal žalovaný možnosť podať riadny opravný prostriedok. Teda je názoru, že odvolací súd mu znemožnil možnosť domáhať sa prípadnej nápravy podaním riadneho opravného prostriedku. Vo veci tak bolo tiež rozhodnuté o trovách konania v rozpore so zásadou dvojínštančnosti konania. Na túto dovoláciu námietku dovolací súd uvádza, že zásada dvojínštančnosti konania nevyžaduje, aby o trovách konania vždy rozhodoval najprv súd prvej inštancie. Zásada dvojínštančnosti je zachovaná už tým, že účastník má možnosť napadnúť rozhodnutie o trovách odvolaním. Rozhodnutie o trovách odvolacím súdom je zákonom výslovne dovolané. Podľa § 396 CSP platí, že odvolací súd rozhodne aj o trovách dovolacieho konania a môže rozhodnúť aj o trovách konania pred súdom prvej inštancie, ak zmena rozhodnutia alebo vyplynutie veci to umožňuje. Rozhodnutie o trovách konania je akcesorické, nie samotný predmet konania. V danom prípade nejde o odňatie možnosti konať pred

súdom, nešlo o procesný postup, ktorý by mal za následok porušenie práv žalovaného.

28.5. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd sa v rámci svojho preskúmania dôsledne vysporiadal s týmito namietanými skutočnosťami ktoré aj náležite odôvodnil.

28.6. Dovolací súd musí ale skonštatovať, že v časti, kde žalovaný namieta absenciu dostatočného, riadneho a zrozumiteľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom je potrebné vysporiadať sa s ďalšími relevantnými otázkami pre toto konanie i s ohľadom na náležité posúdenie merita veci, toto rozhodnutie nespĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za preskúmateľné. Sám odvolací súd v bode 24. rozsudku konštatuje, že žalovaný až po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu zmenil svoju obranu (aj právne posúdenie veci) tak, že ku konfiškácii majetku Y. K. T.. nedošlo, pretože proti rozhodnutiu konfiškačnej komisie bolo podané odvolanie, o ktorom nebolo nikdy rozhodnuté, preto konfiškačné rozhodnutie nikdy nenadobudlo právoplatnosť. Majetok Y. K. teda neprešiel na štát a štát nemohol tento majetok prideliť výmermi prídelcom. Ďalšia obrana žalovaného spočívala v tvrdení, že pôvodní žalobcovia sa prídelu vzdali. Z argumentácie odvolacieho súdu, ktorý skôr opisoval všeobecné podmienky konfiškácie, chýba výklad príslušných právnych predpisov s preferenciou zachovania pôvodného právneho stavu, odvolávka na už ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v otázke posudzovania nadobudnutia právnych účinkov doručovania konfiškačných rozhodnutí vydaných k tomu príslušnými orgánmi. Bude potrebné, aby odvolací doplnil odôvodnenie svojho rozhodnutia, o ktoré hmotnoprávne predpisy a judikatúru najvyššieho súdu opiera svoj právny názor vyslovený v bode 38., 39., 40., 41. tak, ako to vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, že súdy musia zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentmi vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, pretože nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces. Tiež v bode 47. rozsudku odvolacieho súdu je nesprávne uvedený dátum a číslo Výmeru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave. Má byť uvedené XX.XX.XXXX č. XXXX/XX-XX-XX a je uvedené nesprávne XX.XX.XXXX č. XXX/XXX K.k.

29. Odvolací súd teda neposkytol dovolateľovi náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na jeho podstatné tvrdenia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto nepreskúmateľné rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

30. Dovolací súd konštatuje, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľom majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalovaného procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľ v ňom dôvodne namieta ním uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože mu týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013,

5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 CSP).

32. Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 15C/98/2010 - 1027 z 10. apríla 2024 dovolací súd vo výroku I. týkajúci sa trov konania zrušil ako rozhodnutie súvisiace. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (R 73/2004) závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Výdanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške náhrady trov odvolacieho konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (napr. I. ÚS 549/2015, sp. zn. 2Cdo/173/2008, 2Cdo/267/2008, 1MCdo/14/2010, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012, 4Cdo/52/2014 a 2MObdV/4/2012).

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Žalovaný podal dovolanie aj proti opravnému uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 č. k. 2Co/39/2020-1016 s poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP aj § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby do dovolací súd zrušil. Podrobné zdôvodnenie je uvedené v bodoch 11.1. - 12.5. tohto rozhodnutia.

35. Proti opravnému uzneseniu podali dovolanie aj žalobcovia s návrhom, aby ho dovolací súd zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, ale z iných dôvodov ako žalovaný. Podrobné zdôvodnenie je uvedené v bodoch 13.1. - 13.2. tohto rozhodnutia.

36. Dovolací súd v súvislosti s opravným uznesením poukazuje, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

36.1. Pre účely ustanovenia § 420 CSP charakter rozhodnutia, ktorým sa rozhoduje o návrhu na opravu rozhodnutia (opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností), treba z povahy veci odvodzovať od charakteru rozhodnutia, ktorého oprava je navrhovaná, resp. ktoré sa má opraviť, a tiež od toho, čo má byť predmetom opravy. Samotné rozhodovanie o oprave totiž bez existencie toho, čo sa má prípadne opraviť, neprichádza do úvahy. Preto ak sa navrhuje oprava rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a oprava by sa mohla dotknúť práv a povinností strán, o ktorých bolo autoritatívne rozhodnuté, je aj rozhodnutie o takomto návrhu rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júna 2018 sp. zn. 6Cdo/162/2017).

36.2. V preskúmanej veci sa návrh na opravu týkal rozsudku odvolacieho súdu a to jeho výroku, preto uznesenie odvolacieho súdu, ktorým opravil výrok rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12Co/39/2020-881 zo dňa 27.02.2024 bolo treba považovať za rozhodnutie vo veci samej. Takéto

rozhodnutie tak bolo možné napadnúť dovolaním podľa § 420 CSP.

36.3. Dovolací súd však po preskúmaní spisu dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom, ktorý opravil výrok rozsudku je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Žalobcovia (ktorí žiadali odvolací súd o opravu výroku rozsudku) nesplnili všetky pozitívne i negatívne podmienky opravy rozhodnutia ustanovené v § 224 CSP, a teda im nevzniklo subjektívne právo na to, aby súd rozhodnutie opravil. Zo strany odvolacieho súdu tak podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo pri vydaní rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 12Co/39/2020-881 z 28. novembra 2023 (rozsudok odvolacieho súdu) k žiadnej chybe v písaní, počítaní alebo inej zrejmej nesprávnosti, ktorá by odôvodňovala následný postup súdu v zmysle ustanovenia § 224 CSP. Účelom inštitútu opravného uznesenia je napravenie pochybení, ktorých sa dopustil súd. Nie je možné týmto spôsobom opraviť vadu žaloby, o ktorej súd rozhodol. Rovnako nie je v zásade možné opravným uznesením odstraňovať taký nedostatok podania sporovej strany, ktorý spôsobil nesprávnosť rozsudku.

36.4. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby súdne rozhodnutie bolo určité, jasné a formálne bezchybné. V prípade, že nesplňa tieto náležitosti, pripúšťa sa možnosť jeho opravy za stanovených podmienok tak, aby bola zachovaná zásada viazanosti súdu vyhláseným rozsudkom (§ 219 ods. 4 CSP). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že súdne rozhodnutie možno opraviť postupom podľa § 224 CSP len v presne stanovených prípadoch, ak ide o chyby v písaní, počítaní a ďalej ak ide o také chyby, ktoré sú ako zjavné nesprávnosti podobného pôvodu ako chyby v písaní a počítaní, t. j. ku ktorým došlo len zjavným a okamžitým zlyhaním duševnej či mechanickej činnosti osoby, ktorá rozhodnutie vyhlasovala alebo vyhotovovala, a ktoré sú každému zjavné. Po oboznámení sa s obsahom spisu dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanom prípade nešlo o žiadny z prípadov, na ktoré pamätá ustanovenie (§ 224 CSP) a v nadväznosti na dovolacie námietky žalobcov zdôrazňuje, že materiálna vykonateľnosť súdneho rozhodnutia pramení z perfektnosti žaloby (vrátane petitu); odstránenie väd žaloby, ktoré by sa mohli premietnuť do súdneho rozhodnutia možno zhojiť v kontexte úkonov súdu a aktívnej účasti žalobcov podľa § 129 CSP pri oprave, či doplnení neúplných alebo nezrozumiteľných podaní v priebehu súdneho konania. Naproti tomu tzv. vecné nedostatky a nesprávnosti žaloby nie sú dôvodom na opravu súdnych rozhodnutí. Inštitút opravného uznesenia má odstraňovať zjavné nedostatky, ktorých sa dopustil v rozhodnutí súd, nie strana sporu v podanej žalobe. V pozitívnom vymedzení je postup podľa § 224 CSP použiteľný len na prípady odstraňovania zjavných nedostatkov súdu. Nemožno ním napravovať chyby, ktoré zapríčinili žalobcovia v základnom konaní. Vo vzťahu k dotknutému súdnemu rozsudku nejde o chyby v písaní alebo v počítaní, pretože každá iná konkretizácia v zmysle navrhovanej opravy vyhláseného rozsudku by predstavovala vecnú zmenu, ktorá vylučuje postup podľa § 224 CSP. Dovolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2009 sp. zn. 3MCdo/21/2008, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. júla 2014 sp. zn. II. ÚS 576/2013-30, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2022 sp. zn. 4Cdo/124/2022, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/310/2018 z 30. septembra 2019).

36.5. Dovolací súd považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že viazanosť súdu vyhláseným rozsudkom v zmysle § 219 ods. 4 CSP znamená, že súd už nemôže rozhodnúť inak, než ako rozhodol a nemôže teda sám vyhlásený rozsudok zmeniť, zrušiť, alebo inak pozmeňovať opravným uznesením. Vyhláseným rozsudkom je súd viazaný a nemôže ho zmeniť, ani keby sa po jeho vyhlásení zistilo, že rozhodol nesprávne. Dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu 3MCdo/21/2008 z 9. februára 2009 podľa ktorého „Materiálna vykonateľnosť súdneho rozhodnutia pramení z perfektnosti žaloby (vrátane petitu), odstránenie väd žaloby, ktoré by sa mohli premietnuť do súdneho rozhodnutia možno zhojiť v kontexte úkonov súdu a aktívnej účasti žalobcu podľa § 43 O.s.p. pri oprave, či doplnení nesprávnych, neúplných alebo nezrozumiteľných podaní v priebehu súdneho konania. Naproti tomu tzv. vecné nedostatky a nesprávnosti žaloby nie sú dôvodom na opravu súdnych rozhodnutí. Inštitút opravného uznesenia má odstraňovať zjavné nedostatky, ktorých sa dopustil v rozhodnutí súd, nie účastník konania v podanej žalobe. V pozitívnom vymedzení je postup podľa § 164 O.s.p. použiteľný len na prípady odstraňovania zjavných nedostatkov súdu. Nemožno ním napravovať chyby, ktoré zapríčinil žalobca, napr. pri zistení, že vydané rozhodnutie pri určitom a zrozumiteľnom označení pozemkov v spojení s

geometrickým plánom predloženým žalobcom, nie je inak spôsobilé byť podkladom pre zmenu zápisov v katastri nehnuteľnosti, pretože predložený geometrický plán nezodpovedá aktuálnemu (skutočnému) stavu rozhodovanej veci“. Dovolací súd dodáva, že konkretizácia pozemkov geometrickým plánom v žalobnom petite nezodpovedajúca aktuálnemu (skutočnému) stavu rozhodovanej veci je chybou žaloby, za ktorú zodpovedajú žalobcovia.

37. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietali, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať ich patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov proti opravnému uzneseniu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

38. Dovolanie žalovaného proti opravnému uzneseniu s ním namietaným dovolacím dôvodom je dôvodné, pretože odvolací súd opravným uznesením postupoval v rozpore s ust. § 224 CSP a jeho procesný postup zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP, dovolací súd napadnuté opravné uznesenie zrušil podľa ust. § 449 ods. 1 CSP.

39. O trovách dovolacieho konania proti opravnému uzneseniu odvolacieho súdu dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v dovolacom konaní proti opravnému uzneseniu odvolacieho súdu plný úspech, preto mu proti neúspešným žalobcom vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.